

Copyright: Krizsa Katalin

Magyar-héber gyökvázak és azok gyökszavai

Előzetes: Gyöknek (gyökváznak) az egy vagy kétszótagú szavak mássalhangzóit nevezzük. A magánhangzóval kezdődő gyökszavak mindig csak egy mássalhangzót tartalmaznak s az. általános magánhangzó jel az X. A kigyűjtés forrása egy 50.000 szavas magyar-angol kéziszótár és a 6 kötetes Eliezer Grósz féle héber-magyar szótár. A héber szavakat nagyon könnyű magyarosan fonetizálni s ezt a kiejtést Izraelben is mindenhol megértenék.

A héber szavak A-Á, E-É, I, O, U magánhangzókat tartalmaznak. Mindnek van torokhangú párja is. A lágy magánhangzók rövidek és hosszúak lehetnek s emellett van néhány kiejtési változat is. A kemény torokhangok használata azonban már inkább csak a héber betűs írásban fontos, mert – legalábbis az európai származásúak kiejtésében – eltűnőben van a különbség. A Gyöknyelvészet című könyvemben elkülöníttem ugyan a lágy és kemény magánhangzókat, de a nagyközönség megértését óhajtó munkáimban egyszerűsíték, így ezt nem teszem. Egy fontos megjegyzésem még: a héber nem ismeri a „magyaros”, mély A-t, minden A-nál rövid Á-t mond.

A magyarban további két magánhangzó van: Ö és Ü. Mivel bizonyított, hogy az Ö az O-nak, az Ü pedig az U-nak utódhangja, ezek nálam egy oszlopba kerülnek.

A héber-magyar összehasonlító táblázataim tehát 5 oszloposak. A szavak elosztása a gyökszavak, vagyis a szó első magánhangzója szerint történik, így:

A-Á	E-É	I	O, Ö	U, Ü
al, ál	el, él	iga, ív	oda, óra – öt, öz	utó, út – ül, úr
zaj, száj	szem, szét	visz, víz	kor, kór – tör, tör	sut, kút – fül, hül

A magánhangzók alapján történő szótári beosztás mindjárt egybe is gyűjti a szóbokrok elemeit az A-Á köről, aztán az E-É köről, stb. S ezzel a gyöknyelvek ősi flektálását „leplezi le”. Ez még a láncragozóvá továbbfejlődött gyöknyelvek esetén is így van, amelyek ma már nem, csak a múltban flektáltak. Ilyen az összes láncragozó nyelv.

S bár a vízszintes 5 oszlopos elrendezés a láncragozók többtízezer szavas szótáiraiban nem alkalmazható, a finn szótárkészítés függőleges módszerével is egymás közelébe kerülnek a szóbokrok a-e-i-o/ö-u/ü magánhangzós egységei.

S hogy mennyire hiányzik a nyelvi alapok megértése a hivatalos nyelvészetből, arra a legjobb példa a finn nyelv. Ennek szótárai, valószínűleg a 400 éves íráskezdet hagyományai alapján, hasonló rendszert követnek, mint amit én egyedül dolgoztam ki. Pedig finn szótárt addig még nem is láttam. A gyöknyelvészet a képzett szavakból csak a legrövidebbekkel foglalkozik, a ragozott szavakkal pedig egyáltalán nem, megengedheti magának vízszintes beosztás alkalmazását. Hiszen a kéziszótár 50.000-es szóállományából „csak” 7300 rövid szót vettünk fel és hasonlítottunk a héberhez.

Az IND-FN nyelvészek azonban még akkor sem hajlandók tudomásul venni egy nyelv gyöknyelvi szerkezetét, ha a szótári beosztás kifejezetten erre utal. Sajnos a magyar szótárak nem is gyöknyelvi beosztásúak (mint a finn).

A rejtett gyökszavakat (amelyek csak továbbképzett, hosszabb szavakban jelennek meg (mint pl. az „öb-”: az öböl-ben) – ez a táblázat nem tartalmazza. Akit érdekel, a Gyöknyelvészet 1041-1063. oldalán (az utolsó fájlban) találja meg mindet.

A magánhangzóval kezdődő magyar-héber gyökök: XB/V, XC/Cs, XD, XP/F, XG/Gy, XH, XJ, XK/Ch, XL/Ly, XM, XN/Ny, XR, XS, XSz, XT/Ty, XZ/Zs (16 db).

Megjegyzések: a kettős mássalhangzók legtöbbje **nem hosszú mássalhangzó** – ez alapján téves felfogás – hanem két gyökszó összege. Pl. az **al** (rá) egy gyökszó, **ál** = fel – ez is. Tehát az **áll** nem gyökszó, hanem összetett: **alál** = rá és fel (a lábán).

A piros sorok a héber szavakat tartalmazzák. **Ferde-piros** akkor, ha nem találtam valószínű kapcsolatot a magyar szóval, de azért írtam egy hasonló értelműt. A magyar szavak feketék. **Ferde-fekete** a biztosan idegen szó, amit mégis belevettem a táblázatba, mert nagyon régen használjuk. Kék színű **mx-, nx-, hi-, kx-** a héber szó elején azt jelenti, hogy mindezek csak igei előljárók – nem tartoznak a gyökvázhoz.

A héberben kétféle V van: 1. Európai eredetű az angol, német, stb. nyelvekből ismert **W**, amely eredetileg csak diftongus (kettős magánhangzó) volt és **O/U** nak ejtették. (Vas megyében ma is kettőshangzó: „jóú-uan, fijam”). 2. Afrikai eredetű a **B/V** változó hang, amely csak lassan terjedt észak felé – s a finnugor-mínusz-magyar: FMM) nyelvekbe fel se jutott. A kétféle V másféle szavakat alkot és egészen másképp viselkedik a nyelvekben. A magyarban a W és a V is megvan, csak nincs kétféle betű hozzájuk. Én ebben a táblázatban, a jobb megértés kedvéért, visszavarázsoltam a W-t. A **piros sorok** a héber szavakat tartalmazzák, s a **dőlt-piros** a magyarral nem rokonszó.

Itt is fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy a kettős mássalhangzók legtöbbje **nem hosszú mássalhangzó** – ez egy alapján téves felfogás – hanem két gyökszó összege. Pl. az **al** (rá) egy gyökszó, **ál** = fel – ez is. Tehát az **áll** nem gyökszó, hanem összetett: **alál** = rá és fel (a lábán). Ilyenek tehát itt nem kerülnek a táblázatba.

S lássuk, hogy az MTA által finnugornak, urálinak, stb – jövevényszavaknak, ismeretlen eredetűnek titulált, **zöldre színezett gyökszavak** mitől volnának finnugor, jövevény, ismeretlen származásúak, rövidülésből, stb. eredőek (ami képtelenség)...

...ha az alábbi táblázatból látható, hogy a magyarban is – a 4000 éves héberben – és a két nyelvben egymás között is egybefüggő értelmi hálót alkotnak?

Az egyedülálló magánhangzó gyökök száma 6			
			<i>jasán= régi /alvó/</i>
vitatott eredet – én sem találom			ó /régí/
ha-, he- = a, az – ez			hi, hu=ő hn, nn
a /az/	e /ez/		ő /személyes névmás/
zu! = az a!	ze! = ez e!	i = romhalmaz /torokhangú i/	ó! ho!
a! /ott van!/	e! /itt van!/	már nincs meg	ó! ú!
	ha- he- = -e? de	i = sziget, sakál/hang/, nincs, -talan, ha /lágý i/	
	-e?	elszigetelt tárgy, vagy hang	
X+egymássalhangzós vázak gyökszavai: XB/V 10			
	ev = új hajtás	iwá=elferdítette	hov=öl, kebel
	év /visszatér/	ív /hajlik/	óv /körülvesz/
	navá = ugat	iwá = kívánta	ov=tömlő, owi=vastagság
	eb /vau-vau/	ív /-ik, ráhajol/	öv /körülvesz/
aba = apa	avád=elveszett	nav'á = folyik	ove = akarja
Aba /-újfalu/	evé /megették/	ivó /iszik/	övé
XC/Cs 4			
adsán=szeplős, otes=betakar		adsán=szeplős, otes=betakar	
acsa /lapu: szeplős/ Acsa /falu/		öcs /szeplős, betakarják/	

éca=faanyag, otes=tüszög		otes = betakar	
ács /kopog/		ocsu /törmelék/, Ócsa /ösláp/	

XD 7

ad=zsákmány		ad=-ig od=még	ode=odamegy	udim=a túlélők
ad, ád		idő	odu, oda	üdv
ad=zsákmány		éda=tanu, nép	od = még	udá=feldíszített
adó		Ida	óda /hosszas/	üde

XP/F 6

aba = apa	áf = orr, repül	apim = orcák	áf = elrepült	
apa	ép /lélegzik/	ipa /após/	ópa /ősapa/	
efi = faág	ef' á=csörgőkígyó			
fa	epe /ártalmas/			

XG/Gy 15

ág=kört írt le	og = körülvesz	agalá = szekér		
ág	ég /lángol/	iga /befogott/		
	hug = látókör	agá=/utca/nyelv		
	ég /bolt/	ige /mondás/		
agud=gyűjtött	eged = köteg	iduj = buzdítás		udim=a túlélők
ágy /szalma/	egy	így, úgy		ügy /vízfolyás/
ehád = egy	iduj=buzdított	iduj = buzdított		odot = ügyek
agy /adj!/	egyé! /egyél/	igyá! /igyál/		ügy
ál=felfelé, daluk=begyűjtött				
ágyu /álgú/				

XH 5

ah, ahá=ajjaj!	ha=de, hiszen...		aháh = ojjaj!	óah = uhu
ah! ahá! /felfigyel/	eh! /lemondás/		oh! /meglepő/	uhu /bagoly/
	ochel = étel			
	éh /-kopp/			

XJ 5

ój = ajjaj!	éjfa = sötétség	aja=rag.madár	ója = ojjaj!	oja = oj!
aj! /kár/	éj	íj /karom/	ój! /baj/	új /ott van!/

XK 7

aká=az/ok/ a...	akáv=megkadályozta	ekev = miatt	
aki	ék	ok	
	okev=a nyomában van	aká = azok a...	ukáv=köbözve
	eke	ők	ük 3.nemzedék
okíja = súlyegység	okev = követő		
akó /hordó, 50liter/	-ik /hányadik/		

XL/Ly 13

al = -ra, -on	el = -hoz, -nak		ole = bemegy	ul = csecsemő
al-, alá /lenti/	el /megy, visz/		ól	ül /az anyján/

	elión=legfőbb		olel = gondoz	
	elé, elő		öl /-ében/	
ilá = ürügy	el=erő, ole=nő		oles = katángkóró	
ál /hamis/	él, élő		öl /-fa, öles/	
alá = átkoz	olár = zsebkés		olá = áldozat, 'felszáll'	
aló /mars!/	él /éles/		öl /megöl/	

XM 6

ma se=az ami		hine = íme		
ama /az/		íme		
	em = anya	íma = anya	om = nemzet	
	emu, Emő	íma /jaj anyám/	óma /déd-, őszanya/	

XN/Ny 9

	ani = én	on = erő	on = erő	uná = kínozott
	én	ín	ön /-maga/	ún
anijá=sírás, aná=válaszolt rá		injen = érdeklő	on = erő	uná=sanyargatott
anya		íny /ínyes/	ön /hal/	ünő /szarvas nn/
			on = vagyon	
			ön /bronz: ötvöző fém/	

XR 16

ará = átöntött	órek = /vér/ ér	eruj = leöntés		ár = kiürít
ár /árad/	ér /oda- folyik/	ír /gyógy/ író /túróról/		úr
ari=oroszlán	ér = élénk		ér = éber	úr = fény, tűz
ár /szúr/	erő		ór	úr 'a tűz az úr'
arai=ideiglenes	or = fényes	ari=oroszlán, eruj=átöntés		ore = letép
ara /menyassz/	ér-ik gyümölcs	ír /körmöl és 'befest'/		ürü /herélt/
	ar'á = föld /arám/		orlogin = falióra	
ár, áru, ár /ter.egys/	ér /annyit/		óra	

XS 6

et = ásó	et = és, még	is = ember	is = ember	T/S hangvált
ás, ásó /ütő/	és	is /vki más/	ős	
	esed=vízesés, gesem=eső			
	eső			

XSz 9

aszá=csinálta	szoed=táplálkozó	soew = szívó	aszif = ősz	szohe = úszó
aszu	eszi /evő/	isz -ik /ivó/	ősz /begyűjtő/	úszó
aszif = ősz	széchel = ész		széva=ősz haj	uszá=készletik
ász /kártya/	ész		ősz /haj/	űsző /fiatal nn/

XT/Ty 9

at=rávetődik	et = még, ezt!		at=lecsap rá	at=lecsap rá
át	ét /étel/		öt /öt karom/	üt
ata = beburkolta /torokhang/			oto = öt	ata=jön /arám/
atya			öt	út

		iti = lassú	iti = időszak	ata=mostantól
		Itil /folyó/	óta	utó

X-Z/Zs 10

áz = menedéket keres		íz, izá=kecske	óz = menekül	m'íz=merészel
áz -ik		íz	őz	úz
zo, zu = az!	éze = melyik?	ezer = támasz		úz = bátorság
az	ez	íz /izület/		úz /nép/
áz = erősödik		azuvi=elhagyott		
ázsió		Ézsau		
aszia = tevékenység				
Ázsia				

Mássalhangzóval kezdődő gyökök: B/V és W csoport

B/VX és WX 3

b' = -ba, -ban	b' = -be, -ben /csak előrag lehet/	mabú=forrás	
-ba, -ban	be-, -be, -ben /elő- és utórag is/	bó	
navá = ered	we = majd...	bó=jön, benne	bos = csalódik
-va, -vá	-we, -wé	vő /veje/	bú

BB és WW 14

babú=buborék		waw = horog	babú=tükörkép	babú=hólyag
báb		wíw, wíwó	bobó /majom/	búb
babú=hólyag	meví = vivő	waw=kampó		babú=hólyag
bab	wewő	wiwő /karom/		bubó /pestis/
buba = baba		waw=horog		
bábu		bibe		
buba = baba	buba = baba	bív=csatorna		bív=csatorna
baba, bába	bébi	bibi /seb/		búv -ik

B-C/Cs 6

bicá = kivitelezte	béca=tojás, pénz		béci=tojásdad	bucá=befejezett
bács /pásztor/	becs		bocs /medve/	búcsú
bocéa=kenyérsegő	bicur=erődítmény			
bácsi	Bécs			

BD és WD 7

ad=zsákmány	wadai=biztos	boded=magányos	budád = elkülönült	
wad	wéd	bide /ülőmosó/	bódé	Buda
badá=ráfogta		boded=elkülönülő		
wád		budi /WC/		

B-G/Gy és W-G/Gy 19

tavah=levágta	taví=hozzál!	taví = vigyél!		baká = kitört
wág	wégy	wígy /vigyél/		búg /üzekedik/
taawá = vág	pag = vége	piká=felfakadt	boche = sír	bikbuk=buborékol
wágy	wég	wíg	bóg	búg

ata, at = te		peka=bimbó, bag =élelem	paká=felrepedt
/te/ vagy	begy	bigyó /szleng/	bog, bogyó
wachi=vagy...			pkáát=gombolyag
wagy...			pkíjáj=göngyöleg
pigul=utálatos			bög
bagó			bugyi

BH 1

			bahur / bahurá = ifjú / bakfis
			bohó

BJ és WJ 9

bijúv=kanális	bó=jön, benne		bolúa=lenyelt	bíja=közösülés
Baja /oldalág/	wej /vő/		boly /kivétel/	buja
m'vujár=gödrös	bíja=közösülés			mavoj=bejárat
waj	báj			búj -ik
waw = kampó				
wáj				
wáj = jaj!				
baj				

BK és WK 11

navak = kiürül	bik'e=elsiratta			bik'á = völgy
wak	béke /poraira/			bukó
bakár = marha	beká=mért.egys	baká=kitört	bokéa=áttöri	
bak	wéka /kosárka/	bika	bök	
biká=széthasította	bek'á=hasadék		bkiá=széthasítás	
bakó	béka /szája/		boka /csuklik/	
baká = kitört				
baka				

BL és WL 16

b' = -val, -vel	movil = húz			
-val	-vel, vele			
n' velá=hulla	muvlá=bemélyített			
wala	wél			
walád=újszülött	haviá=köteg			
waló	velő			
walád=újszülött				
/el/ wál -ik				
uvál = patak		waw = kampó		
wályú		wiola /nektárcsúcs/		
balál=ö.keverte	bil'á=elnyelte		muv'ál=elvitték	
bál	bel, bél		-ból, -ből	
bál = nehogy!		blí = nélkül		
bal		bili /pelenka nélkül/		

bul = tömb		muvlá=bemélyített	
bála		biló /ez is bili/	
baál = tulajdonos, férj			
Baál	Béla		

BM és WM 3

ám = tömeg		paamón = harang	pum = száj
wám		bim-bam	bum! /bekapta/

B-N/Ny és WN 12

ani = én	bén = ...éves		onujá = hajó
wan	wén		won
we = és, majd			naá = mozgató
-ván, -vén			wéna
mevin = hozzáértő			
bán -ik			
on = bűn	m'aben= megkövesedik		on = bűn
/meg-/ bán	béna		bűn
b' = -be, anijá = sírás			on = bűn
banya			bunyó /szleng/
banuj = épített			bone=épít, hód
bánya			won /falat fel-/

BR és WR 17

er, ará = éber	gever=legyőz	b'ír = barom	boer = égő	
wár /várja/	wer	ki- bír	bor /vörös/	
biranit = vár	wrid = vérér		or = bőr	or = bőr, irha
wár /épület/	wér		bőr	búra
ará = letépte	bár = a része	irjá=étel, birá=főváros		baru=teremtény
war /seb/	bér	bír /van neki/		bürü /birka/
brám=ámbár	bár=fia, része		bere=erdőt irt, boer=paraszt	
bár /ámbár/	bér /sógor/			búr /paraszt/
barón = báró		bore=teremtő		
báró		bíró /aki dönt/		

B/VS és WS 8

as = moly	es = tűz			bos=csalódik
wás	wés			bús
esi = tüzi	baás = búz			bis = rossz
was	wese			busa /nagyfejű/
	weset=nyelőcső			busál=megfőtt
	wéső /vésett/			busa /hal/

BSz és WSz 5

	osze=megteszi	meví = víz	bosz = tapos	
	wesz	wisz	bósz	
	aszón = vész	saawá=viasz		

	wész	wiasz		
--	------	-------	--	--

BT/Ty és WT 10

hevet = ütés, lever		wikúah=vita	avot = ősök	
Wata	/el- le-/ wét	wita	vót /nyelv/	
boet = rúg	we tu lo = semmi több!		boet = rúg	
Batu /kán/	wétó		bot	
bat = ...éves	nevet = csíra			
báty	/ki- el-/ wet			
batuhá=biztonság	bite = kiejt			
batyu	betú			

B-Z/Zs és WZ 6

weszet=rendszer		meví = víz		b'ás=dögszag
wáz		víz		búz
		bizá=zsákmány		
		bíz -ik		
wáza = váza		ez, iza=kecske /hús/		
wáza		wiza /Huso/		

C/Cs gyökcsoport

CsX 1

cé = menj ki!			cé=menj ki! coá=bélsár
csá!			csó

Cs-B/V 6

corer = maró			cuv'á = festett
csáva			csóva /szivárvány/
cove=megfesti			
csáb /-ít/			
cove=sereglik	céve = dagadt	cove=sereglik	
Csaba	cséve	csibe	

C/Cs-C/Cs 8

	cece=duzzadt	cece=duzzadt	cece=duzzadt	
	cece /légy/	cica	coca	
	cece=duzzadt			cac=kibukkan
	cécó /szleng/			cuca /kis bot/
caácúa=játék	caácúa = cicoma		cic = bimbó	cac=előbukkan
csacsi	csecse	csicsa	csöcs	csúcs

CD 4

cadá=lestek rá		cud=csapdába esik	
céda			csód
			cidá=vadfogás
			csoda
			c'adá = lépés
			csúd

C/Cs-P/F 15

caf = úszik		cupá=bevont	
-------------	--	-------------	--

cápa		cipó		
caf = felszínre jut		cipá=befedte		
caf /későn herélt juh/		cipő		
caf=eláraszt		cuf = méz		cuf=elárasztott
csap /víz/		csíp /-csup/		csupa
cofe=előrelát	cip=fésűsgyapjú	cupá=befedett		
csáp	csepű	csipa		
	cifcef=fütyült	cupá=befedett		
	csép /hadaró/	csípő		
cefá = vipera		cefá = vipera		cafi'á=trágya
/rá-/ csap		csíp		csúf

C/Cs-G 3

taaszijá= ipar		tisza=járat, og=körtbejár		tusz = repülj!
cég /tesz-eg/		csiga /toszoga/		cúg /tuszog/

C/Cs-H 5

	eszek = cég	cah = tiszta		
	céh /teszeh/	ciha /ágynemű/		
	cahúv=haragos?	cahúv=haragos, pah=bádóg		cihe=kiszáradt
	cseh	csihi-puhi		csuha /kukorica/

C/CsJ – nincs magyar szó 1

cijud=felszerelés				
csaj /szleng/				

C/Cs-K 13

c'aká = kiáltás			cé, cí=takarodj!	
cakó /kelepel/			coki	
cok=szorultság		cok = szorultság	ciklon=tarisznya	
csákó		csik	cók -mók	
cok=szorultság		cuk='szorongatott'	coek = kiabál	cak=szorongat
csak		csikó /féloldalt ugrál/	csóka	csuk
		cuk = kínoz	coek = jajgat	
		csík /hal, bogár/	/bika/ csök	
			n' síká = csók	tsuká = vágy
			csók	csuka

C/Cs-L 7

coléa = sántít	cél = árnyék		cole=vízmélység	
csalé	cél /irány/		col /hosszmért/	
coléa=sántikál	coléa = sántít			
csal	csél /-csap/			
	cela = bukás			
	csel			
calá = süthús	cela = bukás			
csali	Csele /patak/			

C/Cs-M 3

		cimed=ö.kötötte	cómet=csomópont
		cím	csomó
			cum=böjtöl, cemege=gumi
			cumi

C/Cs-N/Ny 8

		m'cajec = cincog	
		cin-cin	
		ciná = fémtok	
		cín	
	ciná = elrejt	cin'á = rejtettség	
	csen	csín, csíny	
		m'caltáim=cíntányér	
		cin /tányérok/	
		cuján = kijelölt	
		ción /Izrael földje/	
		ciná = hideg	canúa=szerény
		cián /kék, halál/	csúnya

C/Cs-R 9

készár=császár	corev = maró			cir = tengely
cár /k'-szár/	cser /ben hagy/			csűr /csavar/
	corev = csíp	icur=kisajtolás	cár = szűk	
	cser /fa/	csíra	csór	
	corev = csíp			cror = köteg
	csér /madár/			csűr /tárol/
	cará=vetélytárs		córech=szükség	
	csere		csór	

C/Cs-Sz – héber gyök nincs 5

	cece = duzzadt		soter=rendőr	tasus=gyenge
	csésze		csősz	csúszó
	tistus = eltörlés			tustás = elkent
	/el-/ csesz			csusza

C/Cs-T – héber gyök nincs 4

tastit=alapzat	cét = kimenés			
csat	cet /kirepül a vízből/			
	taasze=hajrá! pet'a=hirtelen			
csata	csete-paté			

CsZ – héber gyök nincs 2

		tasus=gyenge, horpi=téli, csíz	tasus=legyengült
		csíz	csúz

D gyökcsoport

DX 5

	du = kettős	dijó = tinta		du = kettős
	de...	dió /lé/		<i>duó</i>
dá=tudd meg!	di=amely /arám/			dubá = medve
dá-dá!	de /szép!/ de			dú /vad/

D-B/V 4

		duvdeván=cseresznye	dobéa=bőség	
		dib-dáb	dob /hajít/	
		dvikut=ragaszkodás	dawád=kovács	
		díva	dob /hangszer/	

D-C/Cs 4

dac = ficáncol	dica = öröm	dica = öröm		<i>djóta = emelet</i>
dac	Decs /falu/	dicső		dúc

DD 7

dad = mell	dida=tipegett	didi=enyém	doda=nagynéni	dad = mell
dada	dedó	didi /cici/	dodó /galamb/	duda /szopás/
dá = tudd!	dod, doda=bácsi, néni			
dá-dá!	déd /dédelget/			

D-P/F 1

			dofek=kopog, bever	
			döf	

DG 5

	dug = halászik		dag = hal	dag=halászott
	Dég /falu/		dög /partra vetett/	dug
				dag=lehalászta
				duga /dugába/
				dug = halászik
				dugó

DH 2

		dahusz=fojtó levegő	dohe=eltaszít
		doh	düh

DJ 1

		dáj=elég, dájis=gabona	
		díj /munkabér/	

DK 2

dak=vékony	dak=mérlegel		
dákó	diák		
dach=elnyomott			
<i>dák</i> /nép/			

DL 9

dlil = fonal	dlí=vízmerítés, vödör	dlí = vödör	daláhat=lefolyó
dal	dél /-ben/	dől	dülő

	dál=szegényes			dole = kimerít
	dél /égtáj/			dül
dilá = megmentette, kiemelte				daluk=felgyújtott
dalia	deli			dúl

DM 3

dám = vér			domi = csend	
dám /vad, vörös/			dóm	
dmüt = alak			dome=hallgat	dom=hallgass!
dáma			Döme	duma /szleng/

DN 2

dán = dönt				d'ná=ez! /arám/
dán /nép/				Duna
			domi = csend	t'iná=feltöltés
			Don	düne

DR 5

dur = körfonás	dorech=rátapos	dirdur=gurulás	dor=nemzedék	dirder=legördít
daru /forog/	dér	dir-dur	dór	dúr /hangzás/
darusz=széttagosított			dardak=gyerkóc	
dara			dőre	

DS 2

	das = csépel			dese = fű
	Dés /falu/			dús

DSz 1

		diszkit = tárcsa		
		dísz		

DT 1

		diéti = diétás	dut=kikövezett gödör
		diéta	dutyi /szleng/

D-Z/Zs – héber gyök nincs 1

	desen=bőséges		
	dézsa		

P/F gyökcsoport

P/F-X 9

efi = ág, faág		efi = ág	pe = száj	puh = fúj
fa		fi , fia, fiú	fő /feje/	fú
paá = kiáltott			po = itt	hofe = befed
pá-pá!			fő /eleje/	fú
			paul=elkészített	
			fő /fől, főzik/	

P/F-V 1

paá = kiáltott				
----------------	--	--	--	--

páva /rikácsol/				
-----------------	--	--	--	--

P/F-C/Cs 16

pace = feltörte	poce = kinyit	puc = szót	poce = kinyit	pacum=hasított
pác	peca	pici	pöce	puca /gyomor/
pac = szétszört	puc = szórt	poce = szétszór	puc = terjeszt	
paca	Pécs	piac	póc /gyakori hal/	
		pocéa=megsebez		
		pióca		
pucá = nyitott		poce = kinyit	puc=szétszór	
pacsa /kendő/		picsa	pöcs	
picá = elégtételt ad		picá = feltört	puc=szétszór	
pacsi		fics /úr/	föcs /tej/	

P/FD 4

padá = kivált	padáhat=fejtető			
pad	fed			
	padáhat=fejtető		padán=földmérték	
	fedő		föd /föld/	

P-P/F 12

aba = papa		piapá=behatolt	pip = bojt	pipija = száj
papa		pipa	pofa /szakáll/	púp /csücsörít/
pe, pipija=száj		pipijot=a két éle	pe, pipija=száj	
pap , pápa /beszél/		pipi /csőr/	pópa	
	piapá=bugyborékol	pipi = pisi	puh = fúj	puh = fúj
	pép	pipi /pisi/	popó	pufi

P/F-G/Gy 6

		pag = elillan	pogéa=m.támad	
		fogy	fog /a foga/	
pag=m.dermed	péga=viszontagság		pogéa=m.támad	pag=érő füge
fagy	fegy		/meg-/ fog	füge

PH 6

		puh = fúj	pah = fújta	píah=korom
		pihe	pöh	phü!
	pah=csalódás	pihá=szellentés		puch=dunyha
	pech	piha /fúj!/		puha

P/F-J 8

paot=kicsinyek	píja = szájacska			píja=szájacska
faj /a fia/	fej			puja /kisgyerek/
wáj = fáj	píja=szopóka			puja = fúj!
fáj	fej			fúj! /undor/
	pijeh=bekormozta			píjah=korom
	pej /fekete sörény/			fúj

P/F-K/Ch 13

paká=felrepedt		poke=felpattan	piká = fakadt	
páka		fióka	pök	
paká=megszűnt	mefik=termel	poke=felpattan	pkiá=göngyöleg	
fakó	pék	fiók	fóka	
	puch=dunyha	pakúa = hasadt	pkiá=göngyöleg	
	fek /hely/	piké /szövet/	pók	
	puká = gáncs		piká=kiugrás	pkak = dugó
	fék		fok	puki

P/F-L/Ly 21

pail=tevékeny	polet=menekül	pil = elefánt	paul=elkészített, szenvedő	
Pál /vadász/	fél /tőle/	<i>fil</i>	fől	fúl /hő/
	pele = csoda		pole = tetvez	pili = csodás
	pele /mókus/		fölé	puli
poleg=megoszt	pilus=átjáró	poleg=megoszt	palut=kivetett	poles=benyomul
fal	fél	fiola	föle /tej/	fúl
pilus = átjáró	pela = darab		pilúah=f.hasítás	
pálya	fél , fele 1/2		pólya /csíkok/	
pelah = darab		peleh=szelet	peleg = patak	
pala		<i>filé</i>	folyó	
peleh = szelet			pileg=kettéoszt	pelet=feltevő
fal /eszik/			<i>fólia</i>	fül

P/F-M 2

	pimá=tok, pin=tű	pum = száj	puma=száj /arám/
	fém /tűs krist?/	Foma /mesélő/	puma

P/F-N/Ny 10

piná = szöglet	pin = fog	puná=kiürített	puná=kiürített	puná=kiürített
fan /szórzet/	fen	pina	főn /szél/	pún /nép/
	pen = nehogy!		pone = fordul	
	fene		fon	
	fény = tű			
	fény			
	pin = tű		pone = abbahagy	
	fenyő		póni /kicsi ló/	púny /lusta/

P/F-R 15

poer = kitát	priá=rendbontás	pirkesz=pirosít	pu drá = por	
pár /kettő/	per , pör	pír	por	
poret=felsorol	peret=aprópénz		bur = paraszt	
pár /néhány/	pér /pikkelyes/		pór /paraszt/	
parich=omlós	pore=felszakít		poréah=virágzó	poréa=rendbontó
pára	per /pl. 2/3/		póré /hagyma/	fura
pir = lyuk	hofer = fúr		pri'á=felfedés	hofer = fúr
far	fér		pőre	fúr

P/F-S 4

pasá=vétkezik	pispes=keresgél	pésa = bűn	poser=langyos, olvad
pasa /basa/	fésű /tetű/	psi	fos

P/F-Sz 7

		poszek=abbahagy	piszéah=bicegő	
		pssz!	pösze	
paszá = kiterjedt		pisz=darabka	piszá = csík	pisz=darabka
fasz	fesz /táv/	pisze	posz /méh/	puszi

P/F-T/Ty 10

pat = morzsa	paut = apró	paut = apró	ptí'á=m.lepetés	pet'a=hirtelen
pát /ásvány/	pete	piti	potya	fut
patúah=nyitott	peti = balga	pita = lepény	pita = lepény	pituj=csábítás
pata	Peti	pite /lepény/	pót /kenyér/	fút

PZ/Zs 6

poszeh=ugrál		paz=színarany	pozel=kancsalít	pozer = feloszt
fáz /-ik/		píz /péznz/	póz	fűz /tűz/
			poszel=alkalmatlanná tesz	puzár=felosztott
			föz /megdermeszt/	fűz /fa/

G/Gy gyökcsoport

G/GyX 3

ge = büszke, gögös		djah = siklórepülés		goe=emelkedik
ga-gá /liba/		gyí! /gyíja/		gyú /-fa/

G/Gy-B/V 7

	gav = hát/a/		gew = belseje	gáv = külső rész
	géb /hal: hajlott/		göb /köb/	guba /ruha/
	gowe=kimúlik			gavus = kitöltött
	gebe			gubó
gvavá = rözse				gove=pénzbeszedő
gyáva /gyenge/				guba /péznz/

G-C/Cs 1

			guc=kistermetű	
			góc	

GD 2

		gdí = gida	gadá=folyópart	
		gida	Göd /Dunánál/	

G/Gy-P/F 4

gaf=kar, guf=test, testület				
	gép			
	djofi=szívócső			
	gyep , gyöp			
	gapá=folyópart			gofrit = kén

	gyepü			gyufa /kénes/
--	-------	--	--	---------------

G/Gy-G/Gy 6

	gi'agá=gágog, garón=gége		géá = gögös	gi'agá = gágog
	gége	giga	gög, Góg	gügye
			gehá=gyógyulás	dug=halászik
			gyógy	gyug /dug/

GH – magyar szó nincs

GJ – magyar gyökszó nincs

			goj = nép	
			goj /gyűjtött/	

Magyar és héber **GK** szavak **nincsenek** (a G hang túl későn jelent meg)

Magyar GyK (valójában DJ-K) gyökszavak 2

	djah=siklórepülés		dijuk=pontosítás, gihá=előbukkant	
	gekkó /a falon/	gyík	gyök	

G/Gy-L/Ly 11

gilá = vigalom			gól=játékgolyó	gulál = gördülő
gála /est/			gól	gulya
goál = megment	giul=utálat		gúla = golyó	daluk=meggyűjtött
Gaál /név/	gél		golyó	gyúl /-lad/
golá=száműzetés			gole=száműzetés	gúla = golyó
gálya			gólya /vándor/	gülü /szem/
gali = hullámos				gál=halom, hullám
gyalu /forgács/				gyúl /-ik/

G/Gy-M 8

	goméa=elnyel, gamloni=hórihorgas			gumá=kis gödör
	gém /madár, kút/	gím /szarvas/		gumó
	gám = az is			gumá=kis gödör
	gém /kapocs/			gümő
daján='felszolgáló', goméa=elnyel			gime=elnyelte	gumijá = gumi
gyám			gyom	gumi

G/Gy-N/Ny 5

gnáj=ócsárlás	gán=kert, goni=színárnyalat			gnihá = nyögés
gané /ganéj/	gén			gnú
				gnáj = szégyen
				gúny, gúnya
dajénu=ha csak/nem/ az... /arám/			daján = bíró	jonek=csecsemő
gyanu /djanu/			gyón /djón/	gyün /d-jön/

G/Gy-R 9

A d- előrag nem héber, hanem arám, ami egy későbbi 'tájnyelv'. Az előrag jelentése: olyan, mint ami... Az arám jónéhány szava belekerült a héberbe is.

gaará=dorgálás	jaár=erdő, gerá=felizgatta	gir = mészke	gir = mészke
gar /nagy garral/	gyere /d-jere/	gór /cső, lyukas/	gyúr
jaár=erdő, grár=vontatás		gár = lakik	gerá=kérődzik
gyár		góré /rakhely/	gyúr
garúa=silány	grédá = csak		gerá=nyelőcső
gyaur	gyér		gyűrű

Magyar G/Gy-S szó nincs

GySz 2

goszesz=haldoklik				giszá = oldal
gyász				gyűszű

G/Gy-T/Ty 5

get = szétválás			get=szétválás	geut=fellendülés
gát			gót	gyut /eljut/
geut = dagály			geut=méltóság	geut =elárasztás
gatyá /lobog/			göte	guta

GZ/Zs 10

gáz = gáz	géza = géz		gáz = elröppen	
gáz	géz		gőz	
gez=lenyírt fű	géza=faj, törzs		géza = faj	
gaz /gyom/	Géza		győz	
gazál=elrabolta				gazál = elrabol
gaz /gonosz/				güzü /egér/
gazár=kiszabta				gzerá = tilalom
gázsi /szleng/				gúzs

H gyökcsoport

HX 10

ha- =de, akkor	h' - = -e? vajon?		heá = hej!	ah = hajjaj!
ha	he?		hö! /elakadt/	hú! hú!
	hé = nesze!		havu = rejtett	hibá=vonzalom
	hé!		hó /betakar/	hű /a híve/
			havu=rejtett, hulád=megszületett	
			hó /Hold-hónap/	
		háic=válaszfal	hov=az öle/, hom=hő	
		hiú /a héja/	hő /hév/	

HB/V és HW 11

hibá=elrejtette		hov = köteles	hove=rejtőzik	hubá=rejtett
hab		hív /-ja/	hová?	Huba
havá=rejtőzött	hov = kebel	hibá=vonzalom		
havi /újhold/	hév /meleg/	hívő /hisz/		
		hawá=bűnös terv		
		hiba		

	hiwhev=pislákol	hewel=hiába		
	hébe-hóba	hiába		
	hoveván=amatőr	hawá=katasztrófa		
	hebe /-hurgya/	hiób /hír/		

HC 1

			hacá=kettéoszt	
			hoci- /nesze/	

HD 3

hoder=behatol		hoder=áthatol	hoder = áthatol	
had		híd	hód /a fogak éle/	

HP 3

hipá=megvédte		hofia=megjelenik		hupá='befedett'
háp-háp		hip-hop		hupi /kék, lila/

HG/Gy 10

hagá = érintés	higlfd=beheged	higír = elfolyat		hag=ünneplés
hág /üzekedik/	heg	híg		húg /-a/
hug=látóhatár				hug = ünnep
hágó				Hugó
hadál=elhagyja	had = hegye		hodíja = közli	hadál=otthagy
hagy /hadj/	hegy		hogy /köötőszó/	húgy /víz is/

HH – csak ősi indulatszavak vannak 4

héah = hej!	heh = íny /-e kilátszik/	héch=hogyhogy?	háchi = a leg...
hahó!	hehe☺	hihi☺	hohó! höhö!
			húha! húha!

HJ 8

hój = jaj!	heá, hej = hej!	hoj = hej!		
haj! /baj/	hej! /biztatás/	híj! /hijnye!/		
háj = nyers, élő	hájic=válaszfal			
háj	héj			
	haje = erős, fúrge	hajáv = adós		
hajó	héja /madár/	híja /van/		
	hut=szál, haját=szabó			
haj /cérna/				

Magyar HK gyökszó nincs

HL/Ly 10

helin=elszállásolta		halá = tovább!	
hál /fekszik/		hol?	
hole = beteg	halál = ür		hole = beteg
/meg-/ hal	hely /a hele/		húl /-fűl/
hál = vonaglik			hil = remegés
hal /szárazon/			húl
hál = áldás éri			halul = üres

hála				hülye /hüle/
hilá=fényudvar	hel = glória			
háló	helió /Nap/			

HM 6

hamin = meleg étel		humach=elszegényedett		
ham /bekapja/		himi-humi		
hemír=cserélte				
hám /bőr/				
hamur=komor	hames = öt	hemá=düh, him=zajong		
hám /befogás/	hemi- /10 fele/	hím		
hamá=forró, hemai=vajszerű			hum=barna, barnás=ember	
hamu /-zsír/			homo /ember/	

H-N/NYy 12

hén=azok a.. hin=ürmérték	hin = ürmérték			hala = tovább!
hány?		hiány		hun? /hol?/
hiníah = elhagyta		hunah=otthagytott	hone=táboroz	hone=táboroz
/ki-/ hány		hiéna /dögevő/	hon	hun /nép/
huná=elmozdított		hen = kellem	hen = kellem	
/el-/ hány		hön /szeretett/	hón /alj szagol/	
héna-ve-héna=ide-és-oda				hunah=nyugvó
hánya- /veti/				/ki-/ húny

HR 5

har = hegy	hore=nemző	heríja = kürtöl		hurkán=hajlított
háré /haj/	here	hír		húr /hurka/
	hore=nemző	heríja=riadóztat	hóra = népi tánc /Balkán, Izrael/	
	Héra	híre /-hamva/	hóra	huri /táncol/

HS 4

hisá = érezte			hosía=megsegít	hus = érzelem
has			hős	hús
				hisív = fúj
				hús /szél, hús/

HSz 2

	hiszík=következtette, hit'á=megtévesztette	huszát=elmozdított
	hisz /hit/	húsz /vonalat húz/

HT 9

hat = fél /tőle/	hétév=jól teszi	hitá=félelem hut'á=mtévesztette	hutát=rémítő
hat /rá/	hét /egy hét/	hit	hút
hat=metszőfog	het = bűn		
hat /6 ragadozó/	hét /7 gonosz/		
hatá=bűnt követett el			
hát /ragadozó háta/			
hejot se = minthogy			hote=paraszt éleszt

hát...				huta /kohó/
--------	--	--	--	-------------

HZ 7

ahuzá=birtok	hoze=előrelát	hazák = erős	hizek=erősítette	hezíah=elmozdít
ház	-hez, -höz	hízó	hoz	húz
hazaká=birtokjog		hezíah=elmozdít	hizír=visszatartotta magát	
haza		hiúz		húz /-halaszt/

J gyökcsoport

JX gyökszavak 3

	jae = szép		joev=vágyik rá	
	jé!		jó /tó/	
			jovel=kos	
			jő /jön/	

JB/V és JW 2

joev = kívánja			javál = patak	
java			jövő /jövel/	

JC/Cs – magyar gyökszó nincs

JD – magyar szó nincs

		jidá = hajította, dobálta	
		jód /élénk kémiai reakciók/	

JP/F – magyar szó nincs

JG gyökszavak 3

	jigá=kifárasztotta		j' gijá=kifáradás	
	jég		jóga	
	jied = megjelölte		jodéa=tud, ismer	
	jegy		jog	

JH 1

				jihem=üzekedett
				juh

JK – valódi magyar szó nincs

jakár = becses				
jak /vad szarvasmarha/				

JL 2

	jael=zerge, jilel=jajgatott		jail = hatásos	
	jel		jól	

JM – magyar gyökszó nincs – bővített egy van: jámbor

JN/Ny 3

janu=elnyomott			jaen = strucc	
jány			jön	
			jonek=új hajtás	
			Jenő	

JR és JS 3

jaár = erdő			j'suá=segítség	
jár			jós	
jores = örökös				
jár /neki/				

JSz és JT 3

Magyar **JZ** gyök nincs – bővített szó egy van: józan

jaasze=csinálja!				geut = áradás
jász /nép/				jut /odagyut/
				jitur = maradék
				jut /neki/

K gyökcsoport – KX gyökszavak 3

		ki = hányás	kowe=ö.gyűjt, kavúa=állandó, koev=fájó	
		ki /kifelé/	kő /köve/	
		k'=olyan mint		
		ki?		

K-B/V és KW 7

kove = kialvó	kove=odaerősít	kavúa=rögzített	keb = ürmérték	
kába	kéve /kötözött/	kivi /nem repül/	kőb	
kavá=kifosztotta			kowe=összegyűjt	
kaba /sólyom/			kowa /tűzgyűjtás/	
kavúa=rögzített				
káva /kút/				
keva=állandóság, kofe=kényszerít				
kávét /kaffa/				

K-C/Cs 11

kacúv=ütemes	kecev=ritmus		kecev= ütem	koc = szálla
kac-kac	/kis/ kece		kocsi /döcög/	kuc-kuc
kace = a vége	kecec = gally		koci = tüskés, kecev=levágja	
kacs	kecs /-es/		koca	
kace = a vége		kcat = kicsiny	koci = tüskés	
kacsó /kéz/		kicsi	kóc	
koc = tüske				
kacsa /csíp/				

KD 3

kád = korsó			kadát=előírás szernt	
kád			kód	
			koder=beborul	
			köd	

KP/F 18

mint bekapó száj	szőrös száj		ö.szorított száj	csücsörítő száj
kaf=tenyér, kanál	kof=majom		kofi=majompofa	kupa=kupola

kap	kép /arc/		kofa	kúp
kfí'á = verés	kupá=halom		kafu = fagyos	kupá=leszedett
/ki-/ kap	kepe /kéve/		kopa /szállás/	kupa /sörhab/
kafá=ráborította	kofe=ráborít, kefe=hab		kefe = hab	
kapa	kefe		köp	
			kipah=károsodott	
			kop /-ik/	
kafá=ráborította	kef=élvezet		k'fao=kényszerít	
kápa /nyereg/	kópé		kopó	
kípa=kupola		kefet=csomó	kípa = cella	kípa = cella
kapu		kipu /csomóírás/	köpi /kaptár/	kupé

Héber KG gyök nincs

Magyar KGy gyökszavak 2

	k' dáj=érdemes	kid=szerencsétlenség		
	kegy	kígyó		

KH 1

			kóah=erő, kohe=krákog	
			kohó	

KJ 2

kajaut=megfelelő	kef=élvezet, kijef='éli világát'			
kaja /szleng/	kéj			

KK 5

kaka = kaka	kahol = kék			kuch = üreg
kaka	kék /mint a holt/			kuka /néma/
<i>mint a kaka</i>				
kakaó /barna/				
kahás=sovány				
káka /sás/				

KL 7

kál=mind, egész	kál=könnyed	kol = összes		kulo = mind
Kál /-káporna/	kél /a Nap/	kiló		kuli /mindenes/
kaéa = múló	kol=hang, kale=múló			kil'á = eldobta
kála /virág/	kele /kelepel, elszáll/			kül

KM 3

	kum = ellenség		k' - =mint, om=nemzet	kom = aludtfej
	kém		koma /mint mi/	kum /alszik/

K-N/Ny 9

kaná=birtokolta	kénim=lándzsahegyek			kumá=magasság
kan	kén			kun /kumán/
chán = kán	ken = tiszttség	tin=iszap, szín=Kína T/Sz		
kán /vezér/	ken /felkenik/	Kína		

	kone = vevő	kin=sirat, kiná=tetű	
	kéne /kellene/	kín	
kaná=birtokolta	kanai=féltékeny		
kánya	kény /-e kedve/		

KR 12

kará = hideg	kore = szólít		kor = hideg	koreh = betakar
kár	kér		kór	kúra /betegség/
	kore = hívja		kore=történik	kore = ás
	kérő /vőlegény/		kor	kúr /fúr, közösül/
kerá=befed, kore=szöttép			koár=homorú	krí=gabonarakás
kar /véd, támad/			kör	<i>kúr</i> /kör/
kórah=gerenda			korá = tető	kerá=tetővel fed
karó			kóró	kúria

KS 7

kás = szalma	kás = szalma	hekis=hasonlított		
kas /fonatos/	kese /fakó/	kis		
kase = nehéz	kasis = idős			
kása	késő , kései			
	kase = kemény			kos=rúd, kosi=konokság
	kés		kos	

KSz 8

kiszúah=lenyesés		kisze=szék	kesze=újhold	kaszuf=ezüstös
kasza		kisze /járás/	kósza	küsz /hal/
				kuszá=befedett
				kúsz /-ik/
	kosze=betakar		kosze = belep	kuszá=elfedett
	kész		kosz	kusza /káosz/

K/ChT és KT/Ty 5

A héberben kétféle K betű van – az egyik a **K/Ch** változó hang jele.

	kitá = elvágta		kat=csoport, kat=fogó	kat = nyél
	két		köt	kút /gémes/
kat = megfog				kat=falka, kat=megfog
kátyu				kutya

KZ 2

	k'osze=ami tesz		koser=összeköt	
	kéz		köz	

L gyökcsoport

LX gyökszavak 6

	l' - = -ra, -nak, -hoz, -ig, -ni	ole = felszáll	
	le , le-	ló /-ra/	
	lo=nem, la=nem! /arám/		

	le!			
	laá=lenyelte, laba=láva		lóa = kráter, garat	
	lé		lő /láva, állat/	
	lee=fáradt, leá=bágyadt			
	Leó, Lea /alvó oroszlán/			

L-B/V 7

laba = láva	laba = láva	laván = fehér	libá=lobbantott	
láb /láva bunkó/	leve /lé/	lív /lavóni nép/	lob	
laba = láva	lev = szív	liwá=kísérte, lev=szív		
láva	levő	liba /fiókáit kíséri/		
	liwá=kísérte	liwá = kísérte	lóa = kráter	libev=elbűvölő
	Lévi	Lívia	lövő	Líbia

L-C/Cs 7

halacá=tréfálkozás	hiluc=erősítés		hiluc=erősítés	hulác=kihúzott
laca /-faca/	léc		lőcs /láb, szekér/	luc /fenyő/
	l' = -ni, ocel=áraszt		ocel=áraszt, puc=szétszór	
	l-ecsó /lucskos/		locs /-pocs/	
			l' = -ni otes=befed	
			l-óca /pad/	

LD 3

lidot=dobni, jad=kéz		léda = születés		léda = születés
l-áda		Lídia		lúd /kislibák/

LP/F 11

lafut=ráerősített	lopet=rákapcsol		lopet=felkapcsol	lup=kontyvirág/
lap	lép /-és nyom/		lop	lup /hurok/
	lapuf='bepólyált'			
	/be-, meg/ lep			
lafut=ráerősített	lafut=ráerősített		lopet=rákapcsol	
lapu /levél/	lép /-es méz/		lopó /edény/	
lopet=körülvesz	lopet=körülvesz			m'lupát=körülfogott
láp	lép /csapda			lupe /nagyító/
	lipi = rostos			
	lép /testrész/			

LG/Gy 6

	legión = légió	legión=légió		
	leg-	liga		
	l' = -ni, og=köröz		l' = -ni, og=köröz	l' = -ni, og=köröz
	l-ég		l-óg	l-úg /lyukat fúr/
	l' = -ni, og=köröz			
	l-égy /rovar/			
lah=nedves	l' = -ni, iduj=buzdítás			
lág	l-égy /legyél/			

LH 1

	lehe = fáradt			
	léha			

L/Ly-K 6

liked=egyesítette				lakuj = hiányos
lak				luk, lyuk
loched=elfoglalja	leká=nincs /arám/		loke=megver	likuj=fogyatékoság
lakó	lék		lök	lüke

LL 3

	lél = éjszaka		lilach = orgona	
	lel		lila	
	lul = ól, ketrec		lilt=fülesbagoly	
	leló /-hely/		Lili	

LM 3

Az l' előrag igeképző utóraggá változott				
láma = miért?			l'om = nemzet	
lám			l-om /omlik, ömlik/	
lamád=tanult			láma = minek?	
láma /pap, háziállat/			/lim-/ lom /kacat/	

L-N/Ny 5

	lun = hált	lin = fekvő	l' = -ni, on = erő, vagyon, gyász
	len /kinyúlik/	lián	l-ön /lenni, történni/
	liná = fekvés	lin = alvó	lun = alvó volt
	lénia /fekszik/	Lina /alvó/	Luna /Hold/
lán = 'alvó'	l' = -ni, ani=én		
lány /jány/	l-ény /én-ni/		

LR 2

		az o torokhang	l' = -ni, ore=átönt
			lóre
			l' = -ni, ore = átkoz
lári /-fári/			lóri /papagáj, kibál/

LS 1

	lis = oroszlán		
	les		

LSz 2

	loesz=megrág		lausz=megrágott
	lesz /eszik/		lössz /morzsolt/

LT 4

lat = beborít, varázslás		helit=eltakar	
lát /'látó' ember/		Lót	
litrá=font /súly/	lét=nincs, milét=betöltés	letaá=gyfk, pet'á=hirtelen	

lat /-ba vet/	lét /ét-ni/		lót-fut/	
---------------	-------------	--	----------	--

LZ 2

láz = eltér				
láz				
luza=rágalom				
laza				

M gyökcsoport

MX gyökszavak 4

<i>m'</i> - = nyomatékösítő előrag		N/M hangvált		
ma = mi?		anu = mi		<i>umá</i> = nemzet
ma		mi		mú
		ma = mi?		
		mi?		

MV + MC + MD 3

Magyar M-P/F gyök nincs, bővített szó egy van: mafla

	macit=meggyújt		muád=irányított	<i>m'uwe</i> =kívánt
	mécs		mód	múwi

M-G/Gy 10

mag = elolvad	<i>m'</i> - = nyomatékösítő előrag		<i>mug lev</i> =nyúlszívű	
mag	meg- /igekötő/			müge /nyugtató/
magá=érintkez	magía=érkezik		magía=érkezik	
maga	még, meg /+/	míg	mögé	
	magía = érkezik			
	megy			
magos=mágus	magá=kapcsolat			
mágia	megye			

MH 5

	<i>m'uhe</i> =összenőtt, méhos=fájdalmas		<i>m'uhe</i> =összenőtt, moch=pehely	
	méh /rovar/		moha	
	méhos=fájdalmas		méah = zsír	<i>m'hí</i> = csapás
	méh /anyaméh/		mohó	Muhi /csata/

MJ 5

májim = víz	mé- =vize, méi=belei		máit=összeomlás	
máj /vizes/	mély		moly	
	<i>m'jaed</i> =kijelöl		<i>m'ajen</i> =megvizsgál	
	mely		mily	

MK 3

mekí = kihány			<i>mukiön</i> =bohóc	
mák /mérgezõ			móka	
maká = csapás				
Makó /török pusztítás/				

ML 10

	m'jaed=kijelöl	m'ajen=megvizsgál	<i>milá = szó</i>	
	mely	mily /-en/		múl /-ik/
mélá=ám legyen!	májim=víz		milo = sánc	mélá=ám legyen!
málé /mafla/	mély		móló	mulya
máli=betöltött	mélá=körisfa		moel=sikkaszt	
málé /étel/	méla /lehajló/		moly	

MM 2

méim = -tól				
mama				
méim = -tól				mum=testi hiba
máma				<i>múmia</i>

MN 7

mán = ki? mi?	miná=kijelölte	min = fajta		
Mann=ember	menü	minő /milyen/		
manóa = motor	meniá = hajt			
mánia	mén /ló/			
	meniá = indít			
	mén /menő/			
monéa=akadályoz	m'oná=lakhely			
manó	men /-hely/			

MR 10

<i>kvár = már</i>	merik = kiürít		more = tanító	m'are = átönt
már	/ki-/ mer		Mór	Mura /köz/
mará=ellenállt	mored = lázad		maor=világít	
mar	mer		mór /világos bőr/	
mar'e=kinézés	maarich=értékel			
mar /magasság/	mér			
mará = úrnő				
Mária				

MS 5

másul=hasonkó		mismes=tapogat	mose = kihúz	
más		mis-más	mos /patakban/	
masál=példa, maaszijá=mese		mosíja=megvált		
	mese	mise		

MSz 3

A héberben kétféle sz betű van, a fiatalabbat írtuk vastagon.				
maszá=teher	maszá =utazás	maszá=megpróbáltatás		
mász /-ik/	/el-/ mész	<i>mísz</i> /unott/		
	hémész =feololdotta			
	mész			

M-T/Ty 7

maát=kevés	mita=halál, mot=bot			miét = csökkent
matyi, matyó	méta /játék/			mút /mútét/
mate = törzs	ma'ate=burkolat	et ma? = mit?	ma'ate=burkolat	muát=csökkentett
Máté	meta-	mit? /tükörszó/	motyó	mutyi /-ba: felesbe/

M-Z/Zs 7

m'azivá=vakolat	méza = szvetter			
máz	mez			
	maze=csepegtet		mizá=permetez	mizá=permetez
	méz		mozi	múzsza
	mazin = táplál		masza = teher	
	mező		mázsa	

N/Ny gyökcsoport

N/Ny-X gyökszavai 10

nu=menj már!	ná = kérem!	nóa=mozdulat	heni=akadályoz	noa=moccanás
na!	ne!	ni! /nini!/	no!	nyű /nyüvek/
		niv'át=m.rémül	naá=szép, illő	ni'á=mozgatás
		nyí /-vákol/	nó /asszony/	/el-/ nyű
			noa = mozdul	
			nő /nől/	
			noa = mozdul	
			Noé, Noa	

NV és NW 3

niv'á = feltáru	n'vi'á = eredet	nawe = csinos	noa = mozdul	
naív	név, Néva	níwó	nöwó	

Magyar N/Ny-C/Cs szó nincs

ND gyökszavak 2

nád=hajladozik	ed=pára, ned=vízoszlop			
nád	nedü /nedv/			

N-P/F 3

nipá = átszítált				
Nap /fény a lombon/				
nofel=lesüllyed	nafoc=elterjedt			
nap	nép			

N/Ny-G/Gy 5

				núah=nyugvó
				nyugi
natuj = kifeszített, kinyújtott			noek = nyög	nugá = sújtott
nagy	négy /dimenzió/		nyög	nyűg

NH 3

	n'hí = jajszó		nihá = ám legyen!	
	néha		noha /ámbár/	

	nohe = siratja			
	néhai			

N/Ny-J 2

najád=vándorló	noj = szépség			
nyáj	nej			

N/Ny-K 4

naká=megbicsaklott	niká = levont			
nyak	-nek, neki			
naák = nyögött	nuká=megtisztított, nukáz=lecsapolt			
nyák /nyáladzik/	/Kápolnás-/ Nyék			

N/Ny-L 10

al = -on		niftah=nyílik	n'ale=emelked	n'ale = felülmúl
-nál, nála /van/		nyíló	nól, nyól	nyúl /odáig ér/
nilhach=leleget	n'ilá = bezáró	nilhac=nyomul		n'ale=felemelked
nyal	nyel	nyíl /hegy/		nyúl /állat/
nalós = gyúrt	nilwe=hozzátartozó			
nyál /nyálas/	nyél /nyelve/			

N/Ny-M 8

	é'n=nincs, nem		nimhac=nyomott	
	nem		nyom /láb/	
nim velo nim=félálomban	min = a neme		noám = kellem	
nyám /-nyila/	nem /nemű/		Noémi	
	nim = alvó		num = alszik	
	néma		nyom /ágyat/	
	nimi=hajszálnyi			
	némi			

NN 1

	ni'ná = ringat			
	néni, néne			

NyR 5

nér = világít	nir = utód	nir = fény		
nyár	nyer	nyír /vág/		
nér = világít		nér = világít		
nyár /fa/		nyír /fa, fehér/		

N/Ny-S 3

			nose = követel	
			nos!	
	nasur=letépett		nisá = engedett a csábításnak	
	nyes		nős	

NSz 5

naszu = nős	noszer=fűrészszel			nusz=menekül
-------------	-------------------	--	--	--------------

nász	nesz			nyuszi
	naaszá=megtett			nu szá = menj már!
	nesze!		nosza!	

N/Ny-T 2

		natív=ösvény	<i>nitá = elnyúló</i>	
		nyit	nóta	

NZ 3

	noáz=merészel		noze=cseppen	nizef=megróttá
	néz /szűrős szemmel/		nózi	nyúz

R gyökcsoport

RX gyökszavak 4

roe = néz, lát	r'e! = nézzed	ree = rivalgás	róa=gonoszság	
-ra	-re	rí	meg-, rá-/ ró	
raá = rossz	ree, reá = barát		raúa=megrongált	
rá-	reá		ró /vés, ír/	

RB/V 4

rubá=szaporított	<i>r'vidá = terítés</i>			
rab	rév			
	roveg = felhalmoz			
	reve /oxidált réteg/			
rabá=nagy /arám/	raavá=látványosság			
Rába	revü			

R-C/Cs 5

rác = fut	rác = szalad			rucá=elégedett
rác /nép/	réce			ruca
racuj=megfelelő	riced=ugrándozott			
<i>ráció</i>	rece			
r'ciá=átfúrás, racif=összefüggő				
rács				

RD 4

radá=leigázta	rided=lapította	riut=frissesség		rode=megfenyít
/te/ rád	redő	riad		rúd
		r'difá=üldözés		
		riadó		

RP/F 4

rafe=laza, rafus=sáros		rofef = repdes		
ráf /lazán teszik fel/		röp /pálya/		
	rupá=lazított, rafus=sáros	ripek=könyökölt	rupá = gyenge	
	répa	róf /2 könyök/	<i>rúpia /ezüst/</i>	

R-G/Gy 10

regev = rög	rahók=távoli, ragil=szakásos	regev = rög	regel = láb
-------------	------------------------------	-------------	-------------

rag	rég		rög	rüg
reges=moraj, rach=puha				
rág				
rach = lágy	rogel = pletykál			
ragu /leves/	rege	rigó		
regev=göröngy	rigel=kikémelel		ragóm=megkövezett	rig'í=futólagos
ragya	régió		rogy	rügy /rudj/

RH és RJ 3

r'ijá=legeltetés				rihus=nyüzsgés
raj				rüh
			raháv=bő, ruchász=begombolt	
				ruha

RK 4

réka=alap, riká=lalapította			rihreh=szaglászott	
rak /rá/			róka	
rakivá=puhány	réka = alap			
rák	Réka			

Magyar RL szó nincs

	r'alá = fátyol		r'alá = fátyol	
	relé /re-fel/		roló	

RM 7

ráma = szint	roem=égdörgés	riná = dal	ramá=magaslat	
ráma /keret/	rém	rím	rom	
		rum=dicsőített	rómi = római	rum=dicsőített
		rima /kurva/	Róma	rum
			rom=büszkeség	
			roma /cigány/	

RN 2

N/M hangvált	r'ém=rénszarvas	ramá=fennsík, runán=dalos	rumá=rászedés	
	rén		róna	rúna /run=titok/

Az RR gyök egyik nyelvben sem vált kétszótagúvá 1

rar = lefolyik				
ráró /halászsas/				

RS 1

	rés = fej, fő			
	rés /száj/			

RSz 1

	reszek=reszelék, risz=hosszmérték			
	rész /-ek/			

RT 6

rotel =súlymért	ratúv=ázott		rotéah = forró	r'ut = rálátás
-----------------	-------------	--	----------------	----------------

ráta /mérték/	rét		rót	rút
	reut = barátság	ritá = megszán		réta=meghátalás
	retye /-rutya/	Rita		ruta /kicsi lett/

R-Z/Zs 9

raóáz = titok	raze = vékony	órez = rizs	raze = sovány	rosef=parázslík
ráz	réz	rizs	rozs	rúzs /vörös/
	razi = titkos, risz=szemöldök		rosef = parázslík, roes = lármás	
	rézs /út/		rózsa /vörös bogyó, madaraknak/	
	résa = első, rás=szegényember		ruszák=összetört	
	Rezső		rőzse	

Az S gyökcsoport

SX gyökyszavak 5

	saá=pusztává vált	his = gyorsan	soá = lepusztult	soá=katasztrófa
	se	sí , Sió /csatorna/	só	sú sú /betegség/

S-B/V és SW 7

sáv=egyforma	soev=szivattyúz			sawe = érdeemes
sáv	seb			süw /sógor/
sáv = visszatér		siw'á=segítség!		subá=hétszerezett
sav /felböfög/		sívó /sivalkod/		suba /7 bőrből/
sáv=hiábavaó				
sawó				

Magyar SC/Cs szó nincs, csak egy indulatszó: sicc!

A magyar **SD** gyök rejtett. Csak az SDR váz fejlődött ki **1**

	soder = küld		sad = emlő	
	Séd /patak/		sodó /tejszerű mártás/	

S-P/F 2

saáf = beszívta	safát=tűzre tette	sofár=kürt, soféa=áraszt	
sáp /adó/	séf /a főznivalót/	síp	

SG 2

saág = ordított				sigá=megörjítette
Ság /vulkán hegy/				súg /belső hang/

SH 2

se-ah = mint egy báty		shik!=átokszó	sehi = hónalj
sah		soha	süh /rüh/

SJ 3

sájes bo=görccs benne	sáj=ajándék			sájes = görccsös
saj /meggy, hasmenés/	sej!			súj /betegség/

SK 2

		saiá = síma	sokek=nyüzsög, suk=piac
		sík	sok

SL 5

salá=kihúzta		hisil=lehullajtotta		s'ol = pokol
sál		siló /új szó/		/meg-/ sül
				s'ol = pokol
				sül /állat/
				s'ol = mélység
				súly
				si'ul = köhögés
				súly /betegség/

Magyarázat: a süin és a sokkal nagyobb sül is nagyon finom, de a tüskéik miatt nehéz volt bánni velük. Ezért mindkettőt először, még elevenen, a tűzbe dobták.

SM 4

s'ám=parafa	sum = semmi		sum=valamicske	
sám /fa/	sem		som /kicsi/	
	smúa=hagyomány	samá=pusztaság		
	séma	síma		

S-N/Ny 3

		siná=rovátkolt		suná = fogazott
		sín		sün
				suná=megváltozott
				sunyi

SR 8

s'ár=maradt, sore=beáztat		s'ár=maradvány	surá = sor	surá = sorozat
sár /a sarun/		sír /domb/	sor	sűrű
saára=nőrokon		sír = énekel	sz'orá=árpa, sechár=sör	
Sára		sír	sör	
saruk = u betű				
saru /sarkos/				

SS 4

saszá=kifosztotta				siasá=szórakoztatta
sas				süsü
szaszúa=felhasadt			soá=katasztrófa	
sás			sose	

Magyar SSz gyök nincs, egy jövevényszó szó van: suszter

ST gyökszavak 8

sétah=térség, sat=kószál		sut = úszik		sot = ostor
	séta	siet		süt
soet = dobog				sote = vad, buta
sete /-suta/				suta /őz/
sté=kettő, sat=behelyez			sté = kettő	sit = betesz
satu			sót...	süt

Magyar S-Z gyökszó s egyetlen szó is: szó 1

			sot = ostor	
			/oda-/ szó	

Sz gyökcsoport
SzX gyökszavak 5

		soev = szív	szoen=lármás	szivev = forgat
		szí /szívja/	szó /beszél/	szű /szív, kebel/
			szovech=fon	szubá=jóllakott
			sző	szú /-ette/

SzB/V 8

szibev=irányította	civ=rost, szivi=rostos	szibá=kielégítő	szubá=jóllakott
szab /formál/		szív /szí/	szüve /keble/
szaba=öregapó, oreg=szabó	szivev=forgat	szovech = fon	
szabó	szív /szive/	szövő /sző/	
száva = bőséges		szóva = bőség	
Száva		Szob /szop/	

Magyar **SzCs** **gyökszó** csak egy, bővített szó csak kettő van: szöcske, szecska 1

				szut = öltözet
				szűcs

SzD 3

	szade = mező	szijed = 'bemeszel'	szid = mész	
	szed	szid	szóda /bugyog/	

SzP/F 3

	szupák=ellátott	szifon = szívócső	szipek=felszívta	
	szép /a szopós/	szipó /szívó/	szop	

Sz-G/Gy 5

szag=meghátrál	szugá=sövény		szoger=lezár, szagszoget=ötvözet
szag	/be/ szeg		szög
szagi=hatalmas	szag = elkeríti		szug=körülveszi
szágó	szegy		szűgy

Magyar **SzH** **gyök** és ma is használatban levő szó nincs

SzJ gyökszavak 2

széja=bárányka, szíjah=beszéd	szijúa=segítség		
száj	szíj		

SzK 10

iszuk=foglalkozás	kisze=szék		szikuj = esély	sziká = tű
szak	szék		szok /-ik/	szűk
szak = zsák		szuká=tüske	szuká = lugas	szakuch=fedett
szak		szike	szőke /napfényes/	szuka /fedezés/
		szikev=kitört	szikev /feltört/	
		szik /só/	szökő	

SzL 9

szolel = orsóz	silá = kihúz	sziled=dícsőít	soel = kérdez	
szál /húzott/	szél	szil /fa, magas/	szól	
szalul=kikövezett	szelek=répa		szlidá=undor	szilek=eltávolít
szála /terem/	szel /vág/		/meg/ szól	szül
	silá = kihúz			szulá='m.taposott'
	széle			szülő

SzM 3

szamá=húzd ki!	szumá=vak szem			
szám	szem /még csukott/			
	szumszum=szézámmag			
	szem /termés/			

Sz-N/Ny 10

szanszán=pálmaág		szinwer=káprázat		séna = alvás
szán /szánkó/		szín /szinu-ár/		szunya /szundít/
soen=megtámaszt	szonen=átszűr	szinún = szűrés		sz'ón = zaj
szán /sajnál/	szén /fekete/	szín /szélvédő/		szűn /-ik/
szonef=hozzácsatol				
szán /neki/				
szanuk=ellökött, eldobott				
szana /-szét/	széna			

SzR 11

szaráv=tüske	sze'ér = szór	sza'ír=szörös	sze'ér=szór	szir = tövis
szaru /szarv/	széria	szír /asszír/	szór , -szor	szúr
szarúa=nyújtott	szir=fazék, szered=íróvessző		sz'ár = szór	sz'ár = szór
szár	szer /eszköz/		szór	szűr /ruha/
szár=eltávozó	szarúa = elterül			szinen=megszúrte
szar	szer /falu/ szerü			/meg-/ szúr

SzS gyök és szavak egyik nyelvben sincsenek

SzSz gyökszavak 7

szasz=örvend	m'szisz=örvendezett	szisz = rojt	szisz = bojt	szusz = ló
szász /nép/	szesz	/kígyó-/ szisz	szösz	szusz /szusszan/
	szász = moly		szafut=tetézett	
	sziszi /-fuszi/		szósz /szaft/	

Sz-T/Ty 4

	laszét = vinni	heszít = uszít	laszét=hordani	
	szét	szít	szütyő	
		stítá=szivárgás		
		szita		

Sz-Z 2

záz=elmozdul				zuazá=megrenzített
száz /nagyságrend váltás/				szűz /zúz/

T/Ty gyökcsoport

T/TyX 6

ata, at = te		atem, aten = ti	tov = jó	tá'il = drót
te		ti	tó /tavi/	tú
			téva=állvány	toe = téved
			tó /töve/	tyű!

TB/V és TW 9

táv = tovább	toe = téved		táv = tovább	taev=vágyik rá
táv	tév		towa	tűwé /teszi/
t'ó = bivaly	táva=természet		tavah=levágta	
tawi	tewő		töwe	
	téva=láda, teveülés			
	teve /tevő/			
tabu = tiltás	tavlán= bűvármadár			tub'á=süllyesztett
tabu	téb /lából/			tuba /rózsa/

TC/Cs 4

tice! = menj ki!			tovéa=bemerül	
Tác	Técső /tócsa/		tócsa /tó-tesz/	
			tovéa=bemerül	
			/gólya/ töcs	

TD 2

		oded = buzdít		todaá=tudat
		tiéd /te-édj/		tud
				udim=túlélők
				tüdő /te-üde/

T-P/F 5

taf=apróságok	tófer = karom		tipá=nedvességet szív	tofeh=felfúvódik
táp	tép		top /rongy/	tufa /bazalt/
			tofef = dobol	
			töf-töf	

T-G/Gy 3

tág = ékezet				
tag /rész/				
téah=határt jelöl ki			todot=köszönhetően	
tág			tógy	

TH 1

tohe = álmélkodik				
tahó				

TJ 4

tajelet=sétány	tujah=bevakolt		tojeh = vakoló	tuja=tujafa
táj	tej /fehér/		tojó	tuja /tüje/

TK 10

	toch=tartalom		téah=behatárol	tik = 'táska'
	téka /sublót/		tok, tok /hal/	tyúk
			toch=tartalom	
			tök	
	tokéa = megüti		tokéa=beveri, beszúrja	
	teke		tőke /fa, pénz/	
		tiktuk=tiktak	tokéa = kürtöl	
		tik-tak	tóka /faharang/	
			t'uká=nehezedés	
			toka	

TL 8

talál=betöltötte	tilél=befedte	metil = eldobó	tol'á = féreg	hitlil=hajította
tál	tél	tiló	tól	túl /jut/
	tel = domb	toladá=származék		tulál=feltöltött
	teli , tele	tőle		túl /sok/

TM 3

tomech=támaszt	toem=egyezik		tamum = tömör	
tám	téma		töm	

T-N/Ny 9

toen = érvel		tiná=elsírat	ton = tonna	tnúa=mozgás
tan		tinó /herélt/	ton /hal/	/fel-/ túnó
toen = állít				tamún=rejtett
tanu		M/N hangvált		/el-/ tün /-ik/
taún=megrakott	taaná = állítás		ton=tonna, toaná=ürügy	
tanya	tény /ten-i/		tunya /nehéz/	

TR 14

tarmil=hüvely	tijer=bejárta	T/S hangvált	tor = sor	tajár=túrista
tár	tér		tor /bogár/	túra
t'urá=kivilágítás	targum=/szöveg/ fordítás		tragi = tragikus	tirhá = teher
/ki-/ tár	/vissza/ tér		tor /gyász/	túr
taruf=m.fosztott			teres = szikla	turiya = kapa
tar /kopasz/			tör	túr /túrja/
	tóra = elmélet	tor=sorozat	toref=megsebez	terúd=kiűzés
	<i>teória</i>	<i>trió</i>	tór	túró
			toref=elrabol	
			tőr /csapda/	

TS 3

tasus = gyenge			tosevet=talapzat	t'suá=rivalgás
tás-tás /kacsa/			<i>tős</i>	tusa
				tistes = elmosta
				tus /tinta, fürdő/

TSz 6

	taasze = tedd!	tusz=repül, t'isza=dagassz!	toszefet=pótlék
	tesz		tosz /lök, közösül/ túsz /kezes/
	taasze=tedd! fiszfesz=elmulaszt	tisza = légijárat	tusz = repül
	tesze /-fosza/	Tisza /közlekedés/	tüsző /kirepít/

TT/Ty 8

latét = adni	latét = adni		total = ágyu	
tát /száját/	tét /ráadás/		tőt /tölt/	
tat = alatta	tat = alatta			
tat /hátsó rész/	tető			
tatrán=érzéketlen	taát = beültet			tit=agyag, sár
tata /tehetetlen/	tetű			tutyi /-mutyi/

TZ 3

		hetéz = lenyeste		tozez=spriccel
		túz /vonalat húz/		túz
				tazrik=oltás
				/rá-/ tűz

Z/Zs gyökcsoport

ZX gyökszavak 6

zu = az	ze = ez	ez, iza=kecske	ez, iza=kecske	hezíá=megizzad
az	ez	íz /ott a kaja!/	öz /öz is jó/	úz, úz /nép/

Z/Zs-B/V 6

záv = folyik				
zab				
aevah = lakoma				
zaba				
zabál=szeméthordó				
zabi /gyerek/				
zaawá=borzalom	sibólet=örvény	ziben=árúsított		
zsába	zseb /síbol/	zsib /vásár/		

ZC gyök sincs, csak a magyarban van egy szó: zacskó

Z/Zs-D gyökszavak 1

zud = rosszat forral		zsidov = zsidó /orosz/	
Zádor		zsidó	
A héberből ered az is, de már a kisebbség elleni rosszindulattal, a zsidó szó.			

Z/Zs-P/F 3

zaput=beszurkolt		sichsuch=lóbálás		szofi=az utolsó
záp /fog, tojás/		/zsip-/ zsup		Zsófia

Z-G/Gy 4

zag = szőlőhéj				zug = pár
zagy				zug

				zugag=üvegezett
				zug /-ba bújik/
				zik=szélvihar, zag=csengettyű
				zúg

Magyar ZH gyök nincs

ZJ gyökszó 2

zijef=hamisan énekel				zik = szélvihar
zaj				zuhé /szleng/

Z/Zs-K 4

zik = zakó, ujjas			soek = kiált	
zakó	zeke		zok /szó/	
szak = zsák				
zsák				

ZL és ZM 3

sala=békés, zileh=locsolta			zom = hab	zo'em=dühös
Zala			zöm /zöme/	züm-züm /méh/

ZN 2

	ózen = fül		zun = ellátja	
	zene		zóna /táj/	
			zon = táplálta	
			zóna /kisadag/	

Z/Zs-R 5

zar'ón = mag	zaaruri=parány	zirá = aréna		zérá=szétszór
zár	zéro	zrí /veszekedés/		zűr
		zérá = ondó		zarúá=elárasztott
		zsír		zsúr

Z/Zs-S és Z/Zs-Sz gyök egyik nyelvben sincs

Magyar ZT gyök nincs

Z/Zs-Z/Zs 5

za'azúa=megrázkódtatott		zu'azá=megrendült	zi'azá = megrázkódtat	
zaza /hülye/		zizi /süsü/	zuza	zúz
ziz = kiálló rész	zuz = mozdul			
zsázsa	zsezse /madár/			

A gyökszavak összeszámlálásakor a magyar tulajdonneveket is beszámítottam, de a feltüntetett néhány idegen személy, folyó stb. nevet már nem.

A 267 magyar gyökváznak (a mai, új feldolgozásban) 1480 gyökszavát találtuk. Hozzávesszük a Gyöknyelvészet 1066. old.-ról a 480 rejtett gyökszót: összesen 1960.

2014. 01. 30.